

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special de la Tribunalul Cluj, Secția I, sub Nr. 1-1945.

„Bine este cuvântat cel
ce vine întru numele Dom-
nului“.

Ioan 12, 13.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul parohii cl. I 300.000 Lei
pe un an: „ cl. II 200.000 Lei

parohii cl. III 120.000 Lei
particulari . . . 120.000 Lei
în străinătate 300.000 Lei

Redactor: Prot. A. FAUR

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

I. P. S. SA PATRIARHUL ALEXEI LA CLUJ

Miercuri, 4 Iunie a. c., Capitala Ardealului a primit vizita I. P. S. Sale Alexei, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia.

Ca în zile de mari praznice, orașul a îmbrăcat haină de sărbătoare, arborându-se drapelele naționale. Și nici nu se putea altfel. Odată cu pășirea I. P. S. Sale pe pământul scump al Patriei noastre, alături de figura blândă și senină a I. P. S. Sale, ne-au trecut prin fața ochilor sufletești tot lungul șir de ierarhi ai Bisericii mai mari dela Răsărit, care în trecutul înviforat prin care ne-a fost dat să trecem, de atâtea ori ni s'au făcut scut și sprijin. Odată cu distinsa personalitate a înaltului ierarh, sufletele noastre învăluie în aceeași caldă recunoștință și stimă pe toți înaintașii săi, sfințici aleși și dârzi apărători ai ortodoxiei.

I. P. S. Sa Patriarhul Alexei este întruchiparea seninătății și a blândetei evanghelice. Calculat și modest, I. P. S. Sa a venit la Cluj, urmându-și drumul său de a cunoaște orașul și oamenii și mai ales, a venit la Cluj pentruca odată cu caldă sa binecuvântare să aducă orașului toată dorința de mai bine a neamurilor noastre, care una fiind în credință, una se cuvine să le fie și năzuința în lupta lor pentru o cât mai demnă și frățească viațuire viitoare.

Originar de neam nobil, Prea Fericitul Patriarh Alexei a reușit în vâltoarea vremurilor celor mai grele să conducă destinele Bisericii surori dela Răsărit în așa fel, ca să câștige simpatia și încrederea tuturor acelora cari l-au cunoscut și apreciat.

Patriarhul Alexei s'a născut la 27 Oct. 1877, dintr'o familie de înalți demnitari. Dela tatăl său a moștenit o religiozitate profundă și un cald atașament către slujbele și cântările noastre bisericesti. După terminarea cursurilor secundare, a studiat în Moscova Dreptul și Teologia, urmând mai apoi și câțiva ani de specializare la școlile înalte din Paris. În 1902, când era student în anul

al II-lea de Teologie, a intrat în cinul monahal. În 1904, ieromonahul Alexei ajunge subdirector al Seminarului de Teologie din Tula, fiind ridicat la rangul de arhimandrit. În 1913 este hirotonit arhieru-vicar al Novgorodului. Războiul l-a aflat mitropolit al Leningradului, unde a păstorit cu multă demnitate și curaj până în 1945, când a urmat la cârma Bisericii rusești, după trecerea la cele veșnice a Patriarhului Serghie.

Pentru meritele sale, I. P. S. Sa Patriarhul Alexei a bine meritat dela națiunea sa, care i-a acordat toată încrederea și l-a acoperit cu cele mai înalte distincțiuni și decorații de război.

Astăzi, când poposește la Cluj, de bună seamă că nu putem să fim decât cu toată luarea aminte la trecutul și lupta sa pentru binele Bisericii pe care o păstorește, dorindu-i din suflet să se simtă bine între noi.

„Renașterea“

In așteptarea înalților oaspeți

Înainte de orele 10 dimineața autoritățile orașului au început să sosească în gară. Din împrejurimi mulțime de credincioși așteptau pe peron sosirea înalților oaspeți. Între cei de față amintim pe reprezentanții confesiunilor în frunte cu P. S. Sa Episcopul Nicolae, P. C. Nic. Pura din partea Bisericii române unită, Dr. Vărsărhelyi, episcopul reformat, Dr. Kiss Elek, episcopul unitarian, Dr. Boga, reprezentantul Bisericii rom. cat. Dr. P. Bianu, prefectul județului, C. Lazar, primarul orașului, Generalul V. Precup, Emil Petrovici, rectorul universității, M. Patriciu, inspector general și alții mulți.

Prea Sfinția Sa Episcopul Nicolae era urmat de P. C. Vicar Dr. Vasile Sava, Prot. Fl. Mureșan și Prot. Aug. Faur. În dreapta și în stânga P. S. Sale avea un grup de câte șase elevi și eleve în costum național dela liceele noastre din localitate. Grupul de elevi era urmat de D-na Cornelia Drob directoara lic. ort. de fete și Dl. Vasile Emanuil, prof. la lic. de băieți.

La orele 10:15 trenul cu înalții oaspeți a intrat în gară. Din tren au descins I. P. S. Sa Patriarhul Alexei, urmat de I. P. S. Lor Mitro-

politul Grigore al Leningradului și Arhiepiscopul Vitalie. Din trenul special au mai coborât P. S. Sa Iosif al Argeșului și Nicolae al Orăzii, Dl. Radu Roșculeț, ministrul Cultelor și alții mulți.

La coborârea din tren o companie de onoare cu muzică și drapel le-a dat onorul, după care a avut loc trecerea în revistă.

Cuvântările

Cel dintâi care a luat cuvântul a fost P. S. Sa Episcopul Nicolae. P. S. Sa l-a salutată în numele Bisericii din Eparhie, arătându-și bucuria ce o simte când știe că poposește pe pământul Ardealului desrobite de armatele eliberatoare româno-sovietice, prințul Bisericii ruse. La sfârșit a prezentat pe cele două grupe de elevi și eleve dela liceele noastre, înmânându-i-se din partea elevei Serafima Epureanu din cl. VIII-a un buchet frumos de trandafiri roșii. În numele orașului a vorbit Dl. Constantin Lazar, primarul municipiului, care l-a întâmpinat cu tradiționala pâine și sare. Dna N. Ghiurițan, funcționară la Primărie, i-a înmănat un frumos buchet de trandafiri. În numele A.R.L.U.S.-ului clujan a vorbit Dl. Petrovici, rectorul universității în limbile română și rusă, amintind că în organizația ce o reprezintă fac parte membrii din toate confesiunile locale. Nu a uitat să scoată în evidență faptul că odată cu venirea I. P. S. Sale Patriarhului Alexei se spulberă seria de calomnii așa de des repetate cu privire la Biserica din Rusia Sovietică.

Tuturor le-a răspuns prin cuvinte calde I. P. S. Sa Patriarhul Alexei.

La Catedrală

Drumul dela gară până la Catedrală a fost frumos amenajat, dând peste tot aspectul unei mare sărbătoare. Intr'o parte și alta a șoselei erau două rânduri de elevi, dela toate școlile secundare din localitate. La Catedrală lumea era din bună vreme adunată așteptând sosirea Patriarhului. Un mare grup de preoți în odăjdii era postat pe treptele catedralei, de o parte și de alta până în fața șoselei unde avea să descindă înaltul oaspete. La coborârea din mașină P. C. Prot. Al. Baba i-a înmănat Sf. Evanghelie, iar P. C. Pavel Șendrea Sf. Cruce. După ce a sărutat Evanghelia și Crucea înalții oaspeți au

intrat în Catedrală, urmași de cler și autoritățile locale. În câteva minute biserica s'a umplut până la refuz.

Te-Deumul a fost oficiat de P. S. Sa Episcopul Nicolae, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de Corala „Cântarea Ardealului“ de sub conducerea D-lui Prof. Surlașiu. La stârșitul serviciului divin, P. S. Sa a rostit următoarea cuvântare:

Înalt Prea Sfinția Voastră,

Dăm slavă și mulțumită lui Dumnezeu, că după atâtea necezuri și încercări ne-a rânduit aceste zile de bucurie, în care Țara românească și poporul ei dreptcredincios e cercetat cu frățească dragoste în Hristos, de Înalt Prea Sfinția Voastră, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii.

Înalta vizită cu care ne cinstiți, ne aduce aminte de legăturile strânse pe care Sfânta noastră Biserică le-a întreținut de-a-lungul veacurilor cu Sfânta Biserică Ortodoxă a Rusiei.

Semnele adânci ale acestor legături au rămas în istorie — și ele alcătuiesc una dintre cele mai scumpe comori ale sufletului nostru creștinesc.

Ne-am dăruit frățește și ierarhi și învățătură și avere, ca să fie între noi cum scrie la Scriptură: Celui ce n'are să nu-i lipsească și celui ce are să nu-i prisosească.

Înalt Prea Sfințite,

Suntem destul de modești ca să recunoaștem că neamul nostru românesc are și metehne; dar am fi nedrepti dacă nu i-am recunoaște cel puțin trei vârtuși: iubirea de lege, iubirea de limbă și iubirea de pământ. Pentru aceste vârtuși poporul nostru a suferit nespuse de mult: și prigoană și temniță și moarte. Dușmanii au vrut să ne răpească mai ales legea dreptmăritoare, care a fost și a rămas temelul unității și tăriei noastre naționale — mai ales pentru noi, Românii din Transilvania.

În lupta de rezistență împotriva asupritorilor n'am avut ajutor — afară de bunul Părinte ceresc — decât pe frații noștri de dincolo de Carpați și pravoslavia mării Rusii.

La Moscova s'a dus pentru ajutor în 1645 Mitropolitul Ardealului Ilie Iorest, care pe lângă nenumărate alte umiliri a fost silit să îndure și 9 luni de temniță calvinească.

Rusiei i-a cerut sprijin în 1668 Mitropolitul Ardealului Sava Brancovici, ceea pentru statornicia sa în

legea ortodoxă și pentru drumul făcut la Moscova avea să fie izgonit din scaunul mitropolitan și bătut în chip sălbatic cu vergi și aruncat în închisoare — cu toată era bolnav și bătrân aproape de 80 de ani.

Dela țarevna Elisaveta Petrovna au primit întărire duhovnicească și ajutoare bănești Brașovenii; și Biserica „Sf. Nicolae” din Schei păstrează până azi, în slovele de deasupra intrării, semnul dărniceii pravoslavniciei împărăteșe. Și aceeași credincioasă împărăteasă a luat sub ocrotirea sa Biserica noastră ardeleană în 1748, când, la cererea protopopului Nicolae Pop din Balomir și a mai multor preoți și mireni din părțile Sibiului, a făcut energice intervenții diplomatice pe lângă Curtea din Viena, ca să înceteze silnicile catolice împotriva Bisericii ortodoxe din Ardeal.

Prigoanele, ori câte au fost de cumplite, le-am uitat, fiindcă suntem creștini. Dar, tot fiindcă suntem creștini, n'am uitat și nu vom uita niciodată binefacerile ce ne-a venit dela Moscova pravoslavnică în cele mai înviforate clipe ale Bisericii și neamului nostru din Ardeal; după cum nu vom uita niciodată că prin jertfa eroică a ostașilor sovietici, al căror monument împodobește piața catedralei noastre — jertfă înfrățită cu a vitejilor noștri ostași — a fost eliberată și întregită a doua oră Transilvania, în dreptele ei hotărâ.

Vizita Înalt Prea Sfinției Voastre teagă, în chip atât de plăcut inimilor noastre, prezentul cu trecutul. De aceea, după aceste mărturisiri îngăduiți-mi, Înalt Prea Sfințite, să vă înfățișez omagiile de recunoștință și de respect ale clerului și poporului credincios din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului — rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze cu

roduri bogate ostenele Înalt Prea Sfinției Voastre, spre slava Sfinției noastre Biserici și spre fericirea popoarelor noastre pe care le povățuiește spre tot mai caldă frăție.

Luând cuvântul I. P. S. Sa Patriarhul Alexei, și-a exprimat bucuria că i s'a dat prilejul să poată rosti o rugăciune caldă în frumoasa noastră Catedrală. A venit la Cluj să ne vadă la noi acasă și să ne spună că cunoaște tot trecutul sbuciumat al istoriei noastre, dar, după cum în trecut Biserica Rusiei a înțeles să fie una cu Biserica noastră, sărindu-ne în ajutor ori de câte ori ierarhii noștri au înțeles să-i ceară ajutorul, la fel și de aci încolo, unindu-ne în Hristos să ducem și pe mai departe stindardul credinței între fiii prea iubiți ai patriei pe care îi păstorum.

I. P. S. Sa Patriarhul Alexei a binecuvântat mulțimea de credincioși, după care a intrat în Altar închinându-se cu adâncă evlavie.

Recepția dela Episcopie

La sfârșitul serviciului divin, I. P. S. Sa Patriarhul Alexei, cu întreaga sa suită, a trecut în Palatul Episcopiei. A fost urmat de reprezentanții tuturor autorităților civile și militare din localitate. Intrucât poporul ieșit din Catedrală s'a postat în fața palatului, I. P. S. Sa a ieșit în balconul reședinței. La apariția I. P. S. Sale poporul a început să aplaude frenetic. Binecuvântând poporul, I. P. S. Sa a spus că evocă binecuvântarea Cerului asupra Țării noastre, asupra orașului și peste toți credincioșii.

Reintrând în sala de recepție, P. S. Sa Episcopul Nicolae i-a adus omagiile clerului și a întregului popor dreptcredincios din Eparhie. În numele bisericii gr. cat. a vorbit P. C. Canonic Nicolae Pura. În numele bisericii reformate Episcopul Dr. I.

Vásárhegyi, în numele bisericii rom. cat. canonicul Dr. Boga, în numele guvernului Dr. P. Bianu, prefectul județului, în numele Soc. Naț. a fem. ort. a talmăcit frumos cuvântul Dna Sofia Metes, iar în numele Arlusului Dl. Prof. Grigore Benetato.

Tuturor l-a răspuns I. P. S. Sa, spunând că a rămas adânc impresionat de frumoasa primire ce i s'a făcut, asigurându-i că nu numai în Catedrală, dar peste tot se va ruga ca Țara noastră, care a fost greu încercată de războiul pustiitor ce a trecut, să se poată reface cât mai repede ca toți fiii ei să poată trăi cât mai frățește împreună.

După terminarea recepției a urmat o mică gustare oferită tuturor celor de față, după care apoi marea mulțime de reprezentanți s'au îndreptat spre casele lor.

Înălții oaspeți și însoțitorii lor, împreună cu capii de autorități din localitate au fost oaspeții P. S. Sale Episcopului Nicolae. După terminarea mesei, I. P. S. Sa Patriarhul Alexei s'a îndreptat spre gară, plecând la orele 15 spre Sibiu, unde va fi oaspetele I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Concluzii

I. P. S. Sa Patriarhul Alexei a plecat dintre noi cu aceeași seninătate cu care a apărut în fața ușii dela vagonul ce l-a adus la Cluj. După cât am putut noi însă constata din cele spuse și observate pe fața sa, a dus odată cu frumoasele buchete de flori purpurii toată dragostea sa de ierarh și toată înțelegerea pentru cauza comună a Bisericii și a Țărilor noastre.

Patriarhul Alexei este omul vremii, înzestrat de o frumoasă cultură și hotărâtă voință de a netezi calea tuturor asperităților, pentruca înfrățirea noastră duhovnicească să se poată realiza cât mai temeinic spre mai binele nostru comun.

Dacă în trecutul de umilință al Bisericii, ierarhii și preoții noștri au luat de atâtea ori drumul Rusiei, pentru sprijin și ajutor, fie, ca venirea I. P. S. Sale Patriarhului Alexei, acum, la răscruce de veacuri, să însemneze un început de veac nou, când Bisericile noastre, una în credința ecumenică, să se poată apăra și promova așa cum este vrerea Mântuitorului Hristos și a tuturor dreptcredincioșilor ei.

Prot. AUG. FAUR

Renășterea vieții religioase

Materialismul veacului a abătut cursul vieții omenești spre alte căi și țeluri, decât cele avute în cursul istoriei sale. S'a căutat satisfacerea cerințelor sufletești prin așa zisele minuni ale invențiilor. Astfel omul a fost descătușat de robia grea a muncii, dându-i-se ajutor mașina.

I-au fost date picioare mai repezi decât ale cerbului și aripi mai luți decât ale pasărei: a fost purtat prin imensitatea spațiilor văzduhului și sub apele mării; i s'au promis atri-

butele puterii dumnezeiești, în numele inteligenței sale, care va lua în puterea ei conducerea legilor naturii.

De altfel, promisiunea nu e nouă; este aceeași care a fost făcută celui dintâi om, pentru a-l îndepărta de Creator: „Veți fi ca Dumnezeu”.

Dar tot ca și atunci, după ce a gustat din aceste „atotputernicii”, omul s'a găsit gol în toată micimea lui și amenințat să fie strivit de propriile sale invenții.

La un congres al Bisericilor creș-

FOILETON

Atitudinea preoților români din ținutul Hațegului față de unirea cu Roma (1699-1700)

S'a afirmat și s'a încercat să se dovedească într'o carte întinsă (Vezi Grama Alex., *Instituțiile calvinești în biserică românească din Ardeal*, Blaj, 1895 p. 477), că legea calvină a schimbat în partea cea mai mare și esențială legea românească și Români s'ar fi maghiarizat complet, dacă nu s'ar fi ivit mântuitoarea lege a Romei, (cf. Bunea, *Vechile episcopii românești*, Blaj, 1902, p. 159-160). Aceasta-i un neadevăr, confirmat de fapte istorice precise. Calvinismul n'a înțeles niciodată sufletul poporului român și nici n'a putut pătrunde în tainele lui. El cerea înlăturarea formelor scumpe Românilor, prin care se deosebeau de alte neamuri și se făceau vizibili, și anume: Suprimarea cultului sfinților, a icoanelor, a posturilor, a o mulțime de datini și obiceiuri religioase, apoi reducerea sărbătorilor. Ori aceasta era considerată, ca un mare și neiertat păcat și n'au voit s'o facă în ruptul capului, chiar când ici-colea se găsea câte un român slab, mirean sau preot să le accepte trecător și îndemnat de un oarecare interes material. Adevărul acesta îl confirmă însuși episcopul unit cu Roma, Atanasie, într'o scrisoare adresată cardinalului Kolonich (dată din Alba-Iulia, 26 Oct. 1700), în care găsim și următorul pasagiu prețios și deplin edificator în ce privește influența stearsă a calvinismului în biserică românească:

„Sunt în comitatul Hunedoara zece preoți, cari substragându-se din gremiul bisericii, se zic

a se fi unit cu calvinii, dar mintesc, pentrucă celebrază liturghia ca mai înainte, se închină la sfinți, țin sărbătorile ca mai înainte, ceea ce nu conving de doctrina calvine. De aceea ne rugăm de Eminenția Voastră, să exoperați dela Maiestatea Sa un decret, în care să se determine ce e uniunea aceea? Pentruca cei ce se declară uniți cu calvinii, trebuie să admită, să mărturisească și să creadă toate ce le admit, mărturisesc și cred calvinii — precum se află în diploma dată nouă în privința unirii cu religiuina catolică — așa că acei preoți români, ca calvini, să nu mai celebreze liturghia, să nu postească, etc. și numai atunci să se poată bucura de privilegiile calvinilor în modul cum ne folosim noi de ale catolicilor. Altfel acei preoți înșeală și pe Dumnezeu și biserică și pe Maiestatea Sa. Pe Dumnezeu pentrucă se clatină spre amândouă părțile, pe biserică, pentrucă se retrag dela a noastră și nu consimt cu cealaltă, pe Maiestatea Sa, pentrucă se folosesc de diploma Maiestății Sale dată celor uniți și totuși uniți nu sunt. Despre toate acestea vă va da informațiune orală mai pe larg nunțul nostru, ce-l vom trimite în scurt timp la Maiestatea Sa” (cf. Nilles, *Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis*, I, Innsbruck, 1885, p. 222).

Știm, că episcopul român Ioan Țirca pe scurt timp a izbutit să înlătore din scaunul de episcop unit din Alba-Iulia pe Atanasie cu sprijinul conducătorilor unguri calvini ai țării. Ori puterea politică austriacă catolică repede l-a alungat și închis, adăpostindu-se trecător în una din parohiile româno-calvine înșirate mai sus din țara Hațegului. Iată ce ne spune în aceasta chestiune însuși istoricul contemporan în cartea sa: Nicolae Bethlen (*Önéletirása*, II, Pest, 1860), fruntaș reformat:

„Pe Ioan Țirca de aici din Alba-Iulia (unde era închis) eu în secret l-am trimis la Aiud, unde

l'am ascuns aproape 7 săptămâni. După aceea eu cu guvernatorul (Gh. Banfi), și cu mulți din reformați l-l țiarăm pe față în apărarea noastră, și-l așezărăm în comitatul Hunedoarei într'o eclesie română reformată, asemnându-i și plata, dar acolo i-a fost peste putință a rămâne din cauza persecuțiilor secrete și mai cu seamă după violențele comise contra lui Nagyszegyi, trebui să pribegească, luând lumea în cap” (c. 1711).

Când se ivi marea tulburare religioasă în legătură cu trecerea la legea Papei din Roma, poporul din părțile Hațegului a rămas neclintit în credința strămoșească, la fel au făcut la început și preoții cu prilejul anchetei din Ian. 1699, ca pe urmă o parte din ei să adere din nepricepere și interes material la credința Romei, desigur și la stăruința protopopului Gheorghe Cioca din Hațeg, care participase la soboarele de unire din Alba-Iulia din 7 Oct. 1698 și 5 Sept. 1700 (cf. Nilles, *Symbolae etc.*, 203 și urm., 247-9, și Șincai, *Cronica Românilor*, III, ed. 1872, p. 194-5), în numele celor 35 preoți de sub jurisdicțiunea sa, asemenea de față a fost și protopopul Ioan din Hunedoara, reprezentând pe cei 50 preoți ai săi, cum se notează în actele-falșificate ale celor două sinoade.

Lăsăm să urmeze cercetarea oficială și declarațiile preoților români în chestiunea unirii cu Roma:

„Noi Vasile Buda de Galați și Ioan Pui de Pui, amândoi asesori adevărați ai comitatului Hunedoara, prin scrisoarea prezentă dăm de știre celor ce li se cuvine, că în 30 Dec. 1698 după ce am fost în satul Băcia, cu prilejul adunării generale a comitatului, unde Excelenția Sa, dl Ștefan Naláczy, prefectul comitatului, a prezentat rezoluția Maiestății Sale, privitoare la Români și

ține din America, reprezentanți marcanți ai științei, invitați să-și spună cuvântul lor, au declarat, că dacă nivelul vieții religioase-morale nu se va ridica la cel al științei, omul va deveni nu numai ucigașul fratelui, ci și al său propriu.

În adevăr, generații întregi de oameni se nasc și mor fără a cunoaște bucuria tinereții. Siguranța materială nu aduce nici pe departe mulțumirea vieții.

Lipsa rânduelii lui Dumnezeu din viața oamenilor de azi, trebuie să ne îngrozească pe noi mijlocitorii între oameni și Dumnezeu, cu groaza de care a fost cuprins, regeneratorul vieții religioase a poporului iudeu, credinciosul împărat Iosia. Dorind să repună în vechile drepturi legea strămoșească îndepărtată de idolatrul Manase și urmașii lui, a poruncit preotului Helchia să restaureze templul. Acesta, deșertând aurul și argintul din visteriile templului, a dat peste cartea legii (Tora) care se perduse de aproape 200 ani. Când i s'a adus această știre împăratului, acesta în loc să se bucure s'a îngrozit, spunând: „Mare este mânia Domnului care s'a aprins împotriva noastră, pentru că părinții noștri n'au ascultat de cuvintele cărții acesteia“ (2 Regi XXII-13).

Câtă asemănare este cu vremea noastră! Ca și atunci, astăzi, aurul și argintul copleşte legea, care rămâne uitată în biserici și pe care doar o parte din oameni o ascultă, în anumite zile, cu urechile trupești, lăsând-o apoi uitată departe de viața lor.

Semnele unei renașteri spirituale apar la orizontul vieții omenești. Ele se nasc din fierberea clocotitoare a necazurilor vieții și mâine se vor impune cu puterea unui imperativ. Dar ajungerea la trăirea fericită a acestor

teii vieți depinde și de opera de evangelizare a Bisericii. Misionarismul ei trebuie să se îndrepte mai ales în latura reîncreștinării creștinilor. Nu este destul ca să se simtă necesitatea regenerării vieții spirituale, ci această necesitate trebuie îndrumată și canalizată în vadul liniștit al Bisericii milenare.

Călăuze mincinoase stau pe la răspântii arătând cărări false, cari duc la pierzarea celor ce se încred în ele.

De aceia călăuzitorii bisericii trebuie să aibă strălucirea farurilor și nu licăriri de opaiș.

De grabnica înțelegere a acestor postulate, depinde succesul de reînnoirii vieții spirituale în lume.

Preot Roman Răzlog

CONFERINȚE RELIGIOASE

Conferința de primăvară a preoților din tractul Lupșa

În ziua de 3 Aprilie 1947, preoțimea tractului Lupșa, s'a întrunit în conferința de primăvară, în parohia Sălcuia de jos sub conducerea Părintelui Prot. Vasile Loga.

După ce toți preoții s'au mărturisit la duhovnicul tractual Pr. Eug. Munteanu, s'a început în biserică locală, sfânta Liturghie, înainte sfârșită, slujită de Protopop Vasile Loga, Preoții Ioan Voica și Ioan Ioaniciu, iar o parte din preoți au dat răspunsurile la strană.

La finea sf. Liturghii, Pr. Ioan Ioaniciu în fața unui public destul de numeros și a preoților a dezvoltat o frumoasă predică, actualizată timpului, îndemnând poporul să rămână cu toată vitregia vremurilor, mai aproape de Dumnezeu, cu iubire de neam și cu multă milă și jertfă față de nenorociții de azi, și mai ales de frații noștri înfomețați din Moldova.

Serviciul Divin se termină cu împărtășirea preoților și a credincioșilor pregătiți.

Ședința intimă.

La ora 12, preoții se adună în școala satului, unde Păr. Prot. Vasile Loga, face deschiderea oficială a conferinței printr'un cuvânt de îndrumare și orientare pe câmpul pas-

total al preoților din tractul Lupșa, făcând atenți pe colegii preoții să ducă cu demnitate și cinste slujba preoțească spre întărirea credinței strămoșești și consolidarea neamului nostru. După ce se constată prezența întregului cler, afară de 2—3 absențe bine motivate se formează biroul conferinței din: Președinte Prot. Vesile Loga, secretar Pr. Ifrim Bordea iar membrii de încredere: Preoții Vasile Turliuc și Gherasim Bica.

Președintele trece apoi la ordinea de zi unde se dă cuvântul raportului Pr. Gherasim Bica, care a cenzurat temele preoțești cu subiectele: I. „Conștiința preoțească și asalturile vieții lumești asupra preotului“ și II. „Din câmpul misionar“.

Sf. Sa, după ce face o succintă expunere a felului cum vede preoțimea, realizarea pe teren a acestor teme, concretizează în câteva puncte mai concludente, disecarea lucrărilor preoțești și anume: a) Viața exemplară și conștiința trează de preot în fața asalturilor lumii ispititoare de astăzi; b) Conștiința preotului în fața poporului sau mai precis, cum trebuie să apărăm preoții în fața poporului? c) Conștiința preotului în fața altarului, împreună cu fecundă rugăciune.

Repunerea în mod practic, în funcțiune vitală a acestor puncte de ho-

tar din viața preotului, conștiința sa va respira ușor și va lăsa să cadă în sufletul său de preot, certitudinea datoriei împlinite.

Pentru subiectul al II-lea „Din câmpul misionar“, raportul ridică păreri comune și în aceeași direcție: 1. predică bine pregătită; 2. cunoașterea sf. Scripturi; 3. ajutor dela centru eparhial, protopopiat și preoții din jur; 4. Colpörtaj, cât mai mult, efin și pe înțelesul poporului.

Președintele dând cuvântul liber preoțimei de a discuta și a se pronunța asupra raportului acestor teme, iau cuvântul mai mulți preoți, declarând ca bună și bine întocmită recenzia Pr. Gherasim Bica, aducându-i-se totodată și mulțumiri.

Apoi președintele, comunică diferite ordine și circulare dela Centru Eparhial și protopopiat, în legătură cu viața administrativă a parohiilor. Aci preoții au ridicat mai multe doleanțe, privind greutățile de neînvinș ale apostolatului în munții apuseni, făcând reflecții spre o mai îmbunătățită soartă a vieții lor în cea mai spinoasă regiune, unde adversitățile din toate domeniile îi întâmpină la tot pasul.

Se dă cetire apoi, unui desiderat scris al cântărețului bisericesc din Mogoș-Mămăligani, anume Samuel Dan, care preconizează o organizare a cântăreților de strană din tract, prin care să se poată promova viața lor pe teren, cultural muzical și sindical, cu scopul de o emancipare a situației lor.

Conferința ia act de bunele intenții și se propune spre studiere la centrul protopopesec.

Epuizându-se ordinea de zi Păr. Protopop V. Loga, aduce mulțumiri preoțimei pentru felul cum s'a manifestat la aceasta conferință, atât la serviciul divin, predică, discuții libere, și încheie apelând la împlinirea datoriei fiecăruia pentru slava sf. Bisericii și prosperitatea neamului nostru. Ifr. B.

preoții români, împreună cu dispoziția țării și forma în care să fie răspândite de funcționarii și asesorii comitatului: Numitul prefect al comitatului Hunedoara, din însărcinarea adunării comitatului, ne-a poruncit să mergem în ținutul Hațegului, și într'un loc numit, să convocăm atât preoții români, cât și credincioșii, și să le cetim și să le explicăm rezoluția Maiestății Sale și dispoziția țării, și fiecare să declare conform rezoluției Maiestății Sale, cui vrea să aparție.

Pentru îndeplinirea celor de sus, cu voia Ex. Sale Dlui prefect s'au convocat pe 21 Ian. 1699 în satul Băiești din acest comitat și am cetit și explicat atât preoților cât și credincioșilor întâi rezoluția M. Sale, apoi dispoziția țării; ei au primit cu mare supunere grația Maiestății Sale și provizia părintească a țării, așteptându-le și pe mai departe. După aceste petrecute preoții și-au prezentat în scris răspunsul lor, care din cuvânt în cuvânt urmează:

„Legea noastră românească din legea grecească o ținem întreagă și o ținem așa fiindcă în ea ne-am aflat; noi bieții preoți români așteptăm cu supunere și mai departe grația repetată a Maiestății Sale, rămânând așa în legea noastră să putem ruga pe Dumnezeu pentru Maiestatea Sa“.

După mărturisirea aceasta se prezintă zece preoți, cari trăesc cu libertate de nobili, și verbal spun acestea: că până acum au atârnat de episcopul maghiar ardelean, de protopopul din Deva și de episcopul român și vreau să depindă și mai departe de aceștia.

Pentru întărirea și dovedirea însărcinării noastre și executarea ei dăm scrisoarea întărită cu subscrierea mâinii noastre și peceților noastre.

Băiești, 21 Ian. 1699.

Galaczy Buda László (L. S. roșu).

Puji Puj János (L. S. roșu).

Numele preoților români, cari s'au prezentat în fața noastră:

Popa Gheorghe, protopopul ținutului Hațeg, Gheorghe din Hațeg. * Popa Ioan din Riu Barbat, Ioan din Silivașul de jos, Vasile din Clopotiva, Negrilă din Riul de mori, * (Andrei¹⁾ din Sălașul de sus, Costea din Cârnești, Ion din Rechitova, Filip din Rea, Ignat din Ciopea, Ștefan din Livadia, * Ioan din Băiești, * Ștefan din Paroș, * Nicula din Sălașul de sus, * Petru din Mătești, * Petru din Riul alb, * Iosif din Băiești, * Iancul din Livada, Gheorghe din Pui, Alexandru din Ponor, * Iancul și * Ioan din Barul mare“.

Căstigarea de noui credincioși mergea încet, întâmpinând tot felul de piedeci, însă noua cărmuire duhovnicească face cele mai aprige sforțări, ca preoții și mirenii să se pătrundă din ce în ce mai mult de legea Romei, „izbăvitoare“ de păcatele și greutățile acestei lumi deșarte, asigurând în deosebi pe cea viitoare cerească, deaceia vedem că vlădica unit Atanasie, nu întârzie să scrie în mod special, chiar din „soborul mare“ din Bălgrad, în 16 Iulie 1701, către protopopii din varmeghia Hunedoarei: Gheorghe din Hațeg și Ioan din Hunedoara și la toți popii și mirenii din comitatul Hunedoara, care țin lege grecească și românească, — cere legea înălțatului împărat și cele patru ponturi, ce le-au arătat să nu le hulească, ci numai cum au trăit până acum, după obiceiul pravilei grecești și românești, așa să trăiască și de aici înainte biserică Hunedoarei și ca toate bisericile din varmeghia Hunedoarei, și ca toți preoții și

¹⁾ Cf. și A. hunyadmegyel rég. és tört. társulat évkönyve, XVII, p. 128.

²⁾ Sunt cei 10 preoți dependenți de episcopul ungar calvin.

mirenii, așa să tocmească ca toate tocmele bisericii, neadăugând și nescăzând. Iar ei încă să fie ascultători de noi, precum au ascultat și mai înainte de Vlădici, și de cine le-au fost purtători de grijă“. (Cf. Magazinul istoric pentru Dacia, III, București, 1846, p. 322-323).

Protopopul Gheorghe a fost un om de încredere al episcopului Atanasie, deci unit cu trup și suflet, desfășurând o vie propagandă pentru răspândirea noui legi latine. Din cele două acte inedite ce-am publicat mai sus¹⁾, se vede limpede atitudinea categorică a preoților români contra Unirii cu Roma și persecuția prot. Gheorghe îndreptată contra celor zece preoți nobili români-reformați prin execuția nemțească, trimisă pe capul lor.

Stăpânirea austriacă catolică era preocupată foarte serios de înmulțirea credincioșilor români, deaceia după moartea prot. Gheorghe, caută să așeze în locul lui un preot încercat și dovedit cu merite reale pentru unire. Acesta e protopopul Pavel Muntean, pe care Împăratul, în 1715, îl ridică la rangul de nobil pentru activitatea sa devotată în favorul Unirii. (Vezi revista „Țara Bârsei“, IX, Brașov, 1937).

Despre frământările și luptele religioase între Românii din țara Hațegului, în cursul veacului al XVIII-lea vorbesc pe larg în vol. II din Istoria bisericii Românilor din Transilvania, capitolul XII.

¹⁾ Originalul lor e în Arhiva Statului Budapesta, secția Arhiva guvernului transilvan, No. 301/1699; noi le dăm după copiile primite în 1939, dela dl. profesor Lazar Iacob dela Facultatea de teologie din București, mulțumindu-i și aici.

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Din prilejul vizitei I. P. S. Sale Patriarhului Alexei la București, a avut loc la Sf. Patriarhie o consfătuire a clerului rus și român prezidată de Patriarhul Nicodim. Au participat pe lângă înaltele fețe bisericești ruse în frunte cu I. P. S. Sa Alexei, Dl. dr. Petru Groza și Roșculeț, ministrul Cultelor.

I. P. S. Sa Alexei, patriarhul Moscovei a dăruit Patriarhului Nicodim un volum despre răposatul patriarh Serghe, și un album de fotografii.

A vorbit Dl. Dr. Petru Groza, care a spus că a venit timpul ca toate bisericile ortodoxe să facă un front comun pe care-l dorește din toată inima.

Răspunzând, Patriarhul Alexei a pledat pentru realizarea frontului ortodox mai necesar ortodoxiei oricând, care să se poată împotrivi oricărei agresiuni.

Guvernul a aprobat suma de 5 miliarde lei, pentru repararea Liceului „Gheorghe Barițiu” din Cluj.

Epurarea învățământului universitar. În zilele trecute a avut loc în cabinetul dlui ministru Voitec a doua ședință a comisiei interministeriale care urma să stabilească comprimările și schimbările în învățământul universitar. Au participat dnii Șt. Voitec, ministrul educației Naționale, d. Miron Niculescu, d. prof. C. Daicovici, dnii Stegăreanu, prof. Traian Săvulescu și prof. C. Constantinescu-Iași.

Vor fi epurați din învățământul universitar toți profesorii cari au fă-

cut politică de extremă dreaptă în ultimele decenii.

EXTERNE

Americanii au suspendat creditele acordate Ungariei. Ministerul de externe a anunțat că până la clarificarea situației politice din Ungaria, a suspendat alocarea creditelor acordate Ungariei. E vorba de suma de 30 milioane dolari pusă la dispoziția Ungariei în Februarie, sumă ce urma să fie folosită la cumpărarea proprietăților excedentare americane. S'a precizat la ministerul de externe, că suspendarea rămâne în vigoare până la limpezirea situației politice din Ungaria.

Situația din Ungaria. Dl. Dinnyés Lajos noul președinte al consiliului a declarat că în Ungaria domnește calmul și ordinea. Numai reacționarii și trădătorii pretind că n'ar fi liniște în țară — a spus d-sa.

Guvernul sudafrican a ratificat tratatele de pace cu fostele țări satelite: România, Ungaria, Italia, Bulgaria și Finlanda.

BISERICEȘTI

P. C. Sa Părintele Grigore Pișculescu (Gala Galaction) a fost ales membru activ al academiei române.

P. C. Sa Păr. Prot. Dr. Petru Rezuș, harnicul și eruditul profesor al Academiei teologice din Caransebeș, a trecut la catedra de Teologie fundamentală dela Facultatea de Teologie din Suceava. Ii facem urarea de a fi la înălțimea vrednicilor săi înaintași, apologeții de renume: Dr. Vasile Găină și Dr. Nicolae Cotos.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar de Stat conform pregătirii.
2. Casă parohială foarte bună cu supraedificatele necesare.
3. Sesiune parohială în mărime de 1 jug. 1473 st. p. grădină și foloșința cimitirului.
4. Venitele stolare obișnuite în parohie.
5. Dreptul de lemne și pășunat la composesorat și comuna politică egal cu locuitorii.

Parohia este dintre cele mai frunțase din protopopiatul nostru, cu un însemnat trecut istoric, cultural și religios. Este situată într'o regiune pitorească, pe șoseaua națională Abrud—Câmpeni, la 1 km. gara și la 5 km. oficiul protopopesc.

Candidații, având prealabila învoire a P. S. S. Episcopului Nicolae, își vor înainta cererea cu actele necesare Ven. Cons. Eparhial în termenul fixat și cu aprobarea noastră se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Abrud, la 8 Mai 1947.

Isif Trifon
protopop

Nr. 3387/1947. Aprobata.

Din ședința Consiliului eparhial dela 27 Mai 1947.

p. Episcop:

I. Buiu

secretar:

C. Hașcău

Nr. 3269/947.

AVIZ

În conformitate cu art. 12 din Legea care reglementează raportul dintre Școalele confesionale și Ministerul Educației Naționale No. 2799/929 la Liceul ort. de fete „Doamna Stanca” din Cluj, se publică următoarele catedre vacante:

1. Religia ortodoxă.
2. Limba română.
3. Limba franceză.
4. Istorie-Geografie.
5. Matematici.
6. Matematici.
7. Fizico-Chimice.
8. Fizico-Chimice.
9. Desemn.
10. Indelețniciri practice.
11. Gospodărie.

Profesoarele care doresc să ocupe una din catedra de mai sus, își vor înainta cererea, însoțită de actele necesare Consiliului Eparhial până la 15 Iulie a. c.

Reflectantele se cere să fie de religia ortodoxă.

La acte vor atașa și un certificat dela oficiul parohial despre atitudinea avută față de biserică.

Cluj din ședința Consiliului Eparhial dela 31 Mai 1947.

NICOLAE

Episcop

C. Hașcău

secretar

Nr. 3535/1947.

AVIZ

În conformitate cu art. 12 din Legea care reglementează raportul dintre școalele confesionale și Ministerul Educației Naționale Nr. 2799/929, la Liceul ortodox „Mitropolitul Simion Ștefan” din Cluj, se publică următoarele catedre vacante:

1. Limba română.
2. Limba română.
3. Limba franceză.
4. Limba germană.
5. Istorie-Geografie.
6. Matematici.
7. Matematici.
8. Fizico-chimice.
9. Fizico-chimice-Naturale.
10. Desemn.
11. Indelețniciri practice.

Cei ce doresc să ocupe una din aceste catedre își vor înainta cererea, însoțită de actele necesare Consiliului Eparhial până la data de 15 Iulie a. c.

La acte vor atașa și un certificat dela oficiul parohial despre atitudinea avută față de biserică.

Reflectanților li se cere să fie de religia ortodoxă. Se preferă însă aceia care au, pe lângă studiile de specialitate și absolutorul unei școli superioare de teologie.

Cluj, din ședința Consiliului Eparhial dela 31 Mai 1947.

NICOLAE

Episcop

C. Hașcău

secretar eparhial

Episcopia ort. română a Maramureșului
Sighet

Concurs

Pentru ocuparea postului de preot la parohia de clasa II-a din Săcel județul Maramureș, protopopiatul Vișeu prin alegere, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în Foia Oficială a Mitropoliei Bucovinei și în gazeta oficială „Renașterea” dela Eparhia Clujului.

Beneficiile legate de acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu supraedificatele necesare și grădină.
3. Sesiune parohială în întindere de 11 jugăre arător și fânaș.
4. Lemne de foc pe întreg anul, transportate de credincioși gratuit.
5. Stolele îndatinate în parohie.
6. Una merță de cereale (20 kgr.) dela fiecare familie cu vite de jug, circa 200 familii, iar fiecare familie care nu are vite de trăsură, va lucra una zi cu palmele clacă pe seama preotului.
7. Parohia are 340 familii ortodoxe, cu biserică nouă de zid, precum și a doua casă parohială nouă în construcție de cărămidă, terminată din roșu cu 7 încăperi.
8. Parohia este situată lângă linie ferată cu gară în loc.

Concurenții își vor înainta cererea de concurs prevăzută cu toate actele necesare Sfintei Episcopii ortodoxe române din Maramureș-Sighet în termen și cu prealabila incuviințare a acesteia și a Oficiului protopopesc, candidații se vor prezenta la parohie pentru a servi, predica și face cunoștință cu poporul.

Din ședința consiliului parohial ținută în ziua de 9 Martie la oficiul parohial din Săcel, presidată de Păr. Vasile Magdău revizor eparhial.

p. Administrator protopopesc,
Teof. Mătăsaru.

Nr. 456/1947. Aprobata.

Din ședința Consiliului eparhial ținută în ziua de 24 Aprilie 1947.

Locot. de Episcop,
Prot. Seb. Rusan.

Consilier eparhial,
Prot. Vasile Magdău.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj

PARTEA OFICIALA

Nr. 3839/1947.

Ordin circular

Comandamentul Corpului VI. Armată a rostuit o capelă pe seama ostașilor noștri dragi din Cluj. Capela e așezată în cazarma „Sf. Gheorghe” și e înzestrată cu un iconostas eare ar fi o podoabă în orice biserică mare.

Mai fiind unele cheltueli de acoperit, invităm pe Cucernicii parohi să poarte disc în biserici în ziua de „Sf. Petru și Pavel” — ziua în care se va sfinți capela militară din Cluj — și sumele adunate să ni le trimită direct sau prin Oficiul Protopopesc până cel mai târziu la 15 Iulie a. c. spre a le preda Onor. Comandament al Corpului VI. Armată Cluj.

Cluj, la 10 Iunie 1947.

Consiliul Eparhial

Nr. 2622/1947.

Comunicat

P. C. Diacon Ioan Sendruțiu, consilier referent al secției economice dela Consiliul eparhial din Oradea, a tipărit broșura cu titlul „Noțiuni elementare de administrație bisericească în parohie”.

Lucrarea conține îndrumări și formulare de tot ceea ce trebuie să facă un preot în parohie, ca lucrări de contabilitate, gestiuni, inventarijere etc. Fiind o lucrare necesară pentru oricare parohie o recomandăm C. Preoțimi să o comande direct dela autor, trimițând prețul de 50.000 Lei al unui exemplar, plus spesele de porto și ambalaj.

Cluj, la 27 Maiu 1947.

Din încredințarea P. S. Sale

Dr. Vasile Sava

Vicar Episcopesc

C. Hașcău

secretar

Nr. 3330/1947.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh dela parohia Praid din Protopopiatul Tg.-Mureș, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, conform pregătirii.
2. Locuință în natură.
3. Sesiune parohială de 32 jug. pășune și pădure.
4. Stolele îndatinate.
5. Posibilitatea de a fi numit duhovnic al Salinelor, pentru care funcțiune va primi remunerația corespunzătoare.

Candidații la acest post își vor înainta în termen cererile însoțite de actele prescrise de regulament, Ven. Consiliu Eparhial.

Complectarea acestui post va fi săvârșită prin numire din partea Consiliului Eparhial.

Cluj, din ședința Consiliului eparhial dela 27 Maiu 1947.

Din încredințarea P. S. Sale

Dr. Vasile Sava

Vicar Episcopesc

C. Hașcău

secretar

Nr. 143/1947.

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa II-a Cărpiniș, protopopiatul Abrud, cu 1060 suflete, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea”.